

ZAKON

O NACIONALNIM STRUČNIM KVALIFIKACIJAMA

(Objavljen u "Sl. listu CG", br. 80 od 26. decembra 2008, 14/09, 80/10, 40/11)

I. OSNOVNE ODREDBE

Sadržaj

Član 1

Nacionalna stručna kvalifikacija (u daljem tekstu: stručna kvalifikacija) stiče se pod uslovima, na način i po postupku utvrđenim ovim zakonom.

Pojam

Član 2

Stručna kvalifikacija je radna, odnosno stručna osposobljenost potrebna za obavljanje zanimanja ili pojedinih poslova u okviru zanimanja, zasnovana na kompetencijama i standardu zanimanja.

Sticanje

Član 3

Stručna kvalifikacija do nivoa visokog obrazovanja stiče se:

- završetkom javno važećeg obrazovnog programa, u skladu sa posebnim zakonom;
- završetkom modula, kada je javno važeći obrazovni program urađen na osnovu više standarda zanimanja;
- provjerom znanja, vještina i kompetencija nakon završetka posebnog programa obrazovanja odraslih;
- direktnom provjerom znanja, vještina i kompetencija, u skladu sa katalogom standarda znanja, vještina i kompetencija za odgovarajuću stručnu kvalifikaciju (u daljem tekstu: Ispitni katalog);
- priznavanjem inostranih sertifikata.

Stručna kvalifikacija u oblasti visokog obrazovanja stiče se završetkom:

- studijskog programa, u skladu sa posebnim zakonom;
- posebnog programa usavršavanja u oblasti visokog obrazovanja (u daljem tekstu: poseban program usavršavanja).

Stručne kvalifikacije iz stava 1 al. 2, 3, 4 i 5 i stava 2 alineja 2 ovog člana stiču se po postupku i na način koji je utvrđen ovim zakonom i mogu se sticati postupno.

Ključne vještine

Član 4

Ključne vještine (u oblasti informacione i komunikacione tehnologije, stranih jezika i dr.) bitne za obavljanje poslova u okviru zanimanja stiču se u skladu sa ovim zakonom i uvažavaju se u postupku sticanja stručne kvalifikacije.

Sertifikat

Član 5

Stručne kvalifikacije iz člana 3 stav 1 al. 2, 3, 4 i 5 i stav 2 alineja 2 ovog zakona i ključne vještine iz člana 4 ovog zakona dokazuju se javnom ispravom - sertifikatom.

Nivo obrazovanja

Član 6

Završetkom javno važećeg obrazovnog programa iz člana 3 stav 1 alineja 1 ovog zakona stiče se nivo obrazovanja i jedna ili više stručnih kvalifikacija, što se dokazuje javnom ispravom - diplomom, u skladu sa posebnim propisom.

Završetkom modula javno važećeg obrazovnog programa i polaganjem ispita propisanog za njegov završetak stiče se odgovarajući nivo obrazovanja.

Završetkom studijskog programa iz člana 3 stav 2 alineja 1 ovog zakona stiče se nivo visokog obrazovanja i odgovarajuća stručna kvalifikacija, što se dokazuje diplomom i dodatkom diplome, u skladu sa posebnim propisom.

Stručna kvalifikacija iz člana 3 stav 1 al. 2, 3, 4 i 5 ne daje nivo obrazovanja, a priznaje se u postupku sticanja nivoa obrazovanja, u skladu sa posebnim propisom Ministarstva.

Stručna kvalifikacija iz člana 3 stav 2 alineja 2 ne daje nivo obrazovanja.

Pojmovnik

Član 7

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) zanimanje je skup poslova i zadataka koji su sadržajem i vrstom, organizacijski i tehnološki srodni i međusobno povezani da ih obavlja jedno lice koje posjeduje odgovarajuća znanja, vještine i kompetencije;
- 2) standard zanimanja je dokument koji propisuje sadržaj stručne kvalifikacije na određenom nivou zahtjevnosti i određuje potrebna znanja, vještine i kompetencije, koje lice mora posjedovati za obavljanje ključnih poslova u zanimanju;
- 3) profil zanimanja je detaljan opis poslova, koje obavlja lice u određenom zanimanju;
- 4) područje rada čini više sadržajno sličnih zanimanja;
- 5) obrazovni profil je uže usmjerenje u okviru područja rada;
- 6) obrazovni program je program na osnovu koga se ostvaruje obrazovanje i vaspitanje, u skladu sa posebnim propisom (formalno obrazovanje);
- 7) neformalno učenje je učenje za koje kod pojedinaca postoji namjera i kao takvo ima strukturirane ciljeve, vrijeme i podršku, ali ne čini dio formalnog sistema vaspitanja i obrazovanja;
- 8) informalno učenje je rezultat dnevnih aktivnosti na radnom mjestu, u okviru porodičnog života i slobodnog vremena i kao takvo nije strukturirano i, u najvećem broju slučajeva, nije rezultat namjere pojedinca;
- 9) programi obrazovanja odraslih su programi za sticanje posebnih znanja, vještina i kompetencija (programi za stručno osposobljavanje, prekvalifikaciju, dokvalifikaciju, usavršavanje, specijalizaciju, strane jezike, informacione tehnologije i dr. - neformalno obrazovanje);
- 10) poseban program usavršavanja u oblasti visokog obrazovanja je poseban program obrazovanja odraslih, koji je akreditovao nadležni savjet i po kojem se izvodi obrazovanje lica koja su prethodno završila odgovarajući studijski program;
- 11) program osposobljavanja za ispitivača je program obrazovanja koji je na predlog Ispitnog centra usvojio nadležni savjet;
- 12) kvalifikacija je službena potvrda (sertifikat, diploma) postignuća, kojim se prepoznaje uspješan završetak obrazovanja ili osposobljavanja, u skladu sa utvrđenim postupkom sticanja kvalifikacije;
- 13) kvalifikacioni okvir je dokument koji pokazuje koje kvalifikacije postoje u području rada, kako su razvrstane po nivoima zahtjevnosti i kakva je veza između kvalifikacija;
- 14) licenca - je dokument kojim se ustanovi ili pojedincu daje pravo na rad na osnovu ispunjenih utvrđenih standarda;
- 15) licenciranje - je postupak kojim se utvrđuje da li ustanova ili pojedinac ispunjava propisane standarde, u skladu sa zakonom;
- 16) ispitivač je lice koje ima odgovarajuću licencu za ispitivača;
- 17) javno važeće obrazovanje je obrazovanje koje se stiče na osnovu obrazovnog programa koji donosi, odnosno odobrava ministarstvo nadležno za poslove prosvjete;
- 18) organizator obrazovanja je pravno ili fizičko lice koje organizuje obrazovanje i osposobljavanje, u skladu sa posebnim propisima;
- 19) organizator provjere je organizator obrazovanja, koji ispunjava tehničke uslove propisane Ispitnim katalogom i kod kojeg Ispitni centar organizuje provjeru;
- 20) kompetencija je sposobnost primjene znanja i vještina u uobičajenoj i/ili promjenljivoj radnoj situaciji;
- 21) vještina je sposobnost efikasnog izvođenja aktivnosti na osnovu stečenog znanja i iskustva;
- 22) klasifikacija zanimanja je nacionalni dokument koji se upotrebljava pri evidentiranju, sakupljanju, obradi, analizi i iskazivanju podataka, potrebnih za praćenje stanja i kretanje na tržištu rada. Upotrebljava se za razvrstavanje poslova u zanimanju u zvaničnim, odnosno administrativnim zbirkama podataka (evidencije, registri, zbirke podataka) i u statističkoj obradi;
- 23) modul je zaokružena cjelina ciljeva i sadržaja koji su strukturirani tako da predstavljaju posebnu cjelinu ili dio obrazovnog programa. Modul je zasnovan na standardu zanimanja, odnosno dijelu standarda zanimanja i obuhvata opšte znanje, s tim povezano stručno-teorijsko znanje i odgovarajuće praktično znanje i vještine;
- 24) Ispitni katalog je dokument urađen na osnovu standarda zanimanja i osnov je za postupak provjere stručne kvalifikacije ili priznavanja inostranog sertifikata. Katalog povezuje ključne poslove definisane standardom zanimanja sa zadacima, kojim se dokazuje osposobljenost za njihovo obavljanje;
- 25) polaznik obrazovanja je odraslo lice koje se uključuje u programe obrazovanja;
- 26) kandidat je lice koje je pokrenulo postupak za sticanje stručne kvalifikacije ili priznavanja inostranog sertifikata;
- 27) dokvalifikacija je doškolvavanje, odnosno inoviranje znanja u okviru istog zanimanja i nivoa obrazovanja;
- 28) prekvalifikacija je obrazovanje i osposobljavanje za drugo zanimanje, istog ili nižeg nivoa obrazovanja, radi zapošljavanja.

II. STANDARD ZANIMANJA I ISPITNI KATALOG

Standard zanimanja

Član 8

Stručna kvalifikacija zasniva se na standardu zanimanja, koji se radi u skladu sa utvrđenom metodologijom, koju razvija i prati Centar za stručno obrazovanje.

Nadležnosti stručnih organa i tijela u procesu razvoja standarda zanimanja bliže se utvrđuju propisom ministarstva nadležnog za poslove prosvjete (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Ispitni katalog

Član 9

Ispitni katalog se radi za svaku stručnu kvalifikaciju, za koju je kvalifikacionim okvirom odgovarajućeg područja rada predviđeno da se može steći u postupku provjere znanja, vještina i kompetencija, odnosno priznavanja inostranog sertifikata.

Ispitni katalog se radi za svaku ključnu vještinu, koja se može steći u postupku provjere, odnosno priznavanja inostranog sertifikata.

Nadležnosti stručnih organa i tijela u procesu razvoja Ispitnog kataloga bliže se utvrđuju propisom Ministarstva.

Sadržaj Ispitnog kataloga

Član 10

Ispitni katalog sadrži: naziv stručne kvalifikacije, uslove koje treba da ispunjava lice koje stiče stručnu kvalifikaciju, sadržaj provjere, nivo zahtjevnosti, način i mjerila provjeravanja, povezanost sa programom formalnog obrazovanja, kreditne tačke, obrazovni profil i nivo obrazovanja članova Ispitne komisije, uslove koje treba da ispunjava organizator provjere i druge podatke od značaja za stručnu kvalifikaciju.

Posebne potrebe

Član 11

Kandidatu - licu sa posebnim potrebama prilagođava se oblik i trajanje provjere, kao i sastav Ispitne komisije, u skladu sa posebnim propisima.

III. USLOVI I POSTUPAK ZA STICANJE STRUČNE KVALIFIKACIJE, ODNOSNO PRIZNAVANJE INOSTRANIH SERTIFIKATA

Uslovi

Član 12

Stručnu kvalifikaciju može steći lice koje ima najmanje 17 godina života, koje je ispunilo osnovno-školsku obavezu i druge uslove propisane Ispitnim katalogom.

Ključna vještina može se steći i prije navršenih 17 godina života.

Priznavanje inostranih sertifikata

Član 13

Priznavanje inostranih sertifikata je formalno priznavanje inostranih sertifikata o stečenim stručnim kvalifikacijama.

Priznavanje iz stava 1 ovog člana vrši ministarstvo nadležno za poslove rada, u skladu sa ovim zakonom, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije uređeno.

U postupku priznavanja inostranih sertifikata primjenjuju se odredbe Zakona o opštem upravnom postupku, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

Kriterijumi za priznavanje inostranih sertifikata

Član 14

U postupku priznavanja inostranih sertifikata cijeni se:

- 1) sertifikatni sistem u zemlji u kojoj je stečen sertifikat;
- 2) pravo koje inostrani sertifikat daje u zemlji u kojoj je stečen, u smislu rada i daljeg usavršavanja kroz sistem sertifikata, odnosno stručnog obrazovanja,
- 3) i druge okolnosti od značaja za priznavanje inostranih sertifikata (činjenica da je inostrani sertifikat već priznat u nekoj drugoj zemlji i sl.).

Bliži način i postupak priznavanja inostranih sertifikata propisuje ministarstvo nadležno za poslove rada.

Klauzula

Član 15

Sadržaj rješenja o priznavanju inostranih sertifikata ispisuje se na primjerku prevoda sertifikata (klauzula o priznavanju).

Informisanje i savjetovanje

Član 16

Ministarstvo nadležno za poslove rada informiše i savjetuje lice o mogućnostima, uslovima, načinu i postupku sticanja stručne kvalifikacije, kao i priznavanju inostranih sertifikata.

Ministarstvo, Zavod za zapošljavanje Crne Gore (u daljem tekstu: Zavod), Centar za stručno obrazovanje, Ispitni centar, Privredna komora Crne Gore, ovlašćena organizacija sindikata, ovlašćena udruženja poslodavaca, agencije za zapošljavanje, Znanstveno - preduzetnička komora Crne Gore i organizator obrazovanja, u okviru svojih nadležnosti, prate i analiziraju potrebe tržišta rada, individualne potrebe napredovanja u zanimanju, informišu i savjetuju zainteresovano lice, odnosno poslodavca o mogućnostima, uslovima, načinu i postupku sticanja stručne kvalifikacije, kao i priznavanju inostranih sertifikata.

Obrazovanje i osposobljavanje

Član 17

Obrazovanje i osposobljavanje kandidata za sticanje stručne kvalifikacije vrši se kod organizatora obrazovanja koji ima licencu za rad izdatu od Ministarstva, u skladu sa posebnim propisima.

Visokoškolska ustanova koja ima licencu iz stava 1 ovog člana dužna je da akredituje poseban program usavršavanja.

Osposobljavanje u cilju zapošljavanja na konkretnom radnom mjestu

Član 18

Osposobljavanje lica za rad na konkretnom radnom mjestu može se vršiti i kod pravnog lica koje nema licencu za rad iz člana 17 ovog zakona, a u cilju zaključivanja ugovora o radu na neodređeno vrijeme.

Lice iz stava 1 ovog člana može steći stručnu kvalifikaciju direktnom provjerom znanja, vještina i kompetencija kod Ispitnog centra, u skladu sa ovim zakonom.

Pokretanje postupka

Član 19

Postupak za sticanje stručne kvalifikacije ili priznavanje inostranih sertifikata pokreće se zahtjevom.

Zahtjev za sticanje stručne kvalifikacije kandidat podnosi Ispitnom centru, odnosno organizatoru obrazovanja.

Zahtjev iz stava 2 ovog člana organizator obrazovanja dostavlja Ispitnom centru.

Zahtjev za priznavanje inostranih sertifikata kandidat podnosi ministarstvu nadležnom za poslove rada.

Ispitna komisija

Član 20

Provjeru znanja, vještina i kompetencija za sticanje stručne kvalifikacije vrši Ispitna komisija (u daljem tekstu: Komisija), koju čine ispitivači.

Lista ispitivača iz stava 1 ovog člana sačinjava se za svaku stručnu kvalifikaciju.

Ispitni centar utvrđuje listu ispitivača na osnovu javnog oglašavanja.

Sastav, način rada i druga pitanja od značaja za rad Komisije bliže propisuje Ministarstvo i ministarstvo nadležno za poslove rada.

Konflikt interesa

Član 21

Ispitivač - član Komisije ne može biti lice koje je u vrijeme provjere:

- poslodavac kandidatu;
- suvlasnik ili saradnik sa kandidatom;
- zaposlen kod organizatora obrazovanja;
- sa kandidatom u krvnom srodstvu u pravoj ili u pobočnoj liniji, zaključno sa trećim stepenom.

Licenca za rad ispitivača

Član 22

Licencu za rad ispitivača, na predlog Ispitnog centra, izdaje Ministarstvo.

Licencu za rad ispitivača može dobiti lice koje ima:

- obrazovni profil i nivo obrazovanja, propisan Ispitnim katalogom;
- najmanje pet godina radnog iskustva na odgovarajućim poslovima u području rada;
- završen program osposobljavanja za ispitivača.

Licenca za rad ispitivača izdaje se na period od tri godine.

Program osposobljavanja za ispitivača donosi Ministarstvo, na predlog Ispitnog centra.

Realizaciju programa iz stava 4 ovog člana vrši Ispitni centar.

Oduzimanje licence

Član 23

Ako se utvrdi da ispitivač ne obavlja dužnost u skladu sa zakonom i drugim propisima, Ministarstvo će donijeti odluku o oduzimanju licence za rad ispitivača i prije vremena za koje se licenca za rad izdaje.

Obrazloženi predlog za oduzimanje licence za rad ispitivača može podnijeti kandidat ili drugo zainteresovano fizičko ili pravno lice.

Bliži način i postupak izdavanja i oduzimanja licence za rad ispitivača, kao i oblik i sadržaj licence za rad ispitivača propisuje Ministarstvo.

Mjesto ispita

Član 24

Obavljanje ispita za provjeru znanja, vještina i kompetencija za sticanje stručne kvalifikacije (u daljem tekstu: ispit) vrši Ispitni centar kod organizatora provjere.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ispit se može obavljati i kod Ispitnog centra.

Postupak provjere

Član 25

Provjera znanja, vještina i kompetencija za sticanje stručne kvalifikacije vrši se u skladu sa Ispitnim katalogom. Provjera iz stava 1 ovog člana organizuje se najmanje četiri puta u toku godine.

Rješenje

Član 26

Nakon završenog ispita Komisija donosi rješenje o uspjehu na ispitu.

Rješenje iz stava 1 ovog člana Komisija dostavlja kandidatu i Ispitnom centru.

Rješenje o uspješno završenom ispitu Ispitni centar dostavlja ministarstvu nadležnom za poslove rada.

O priznavanju inostranih sertifikata donosi se rješenje, u roku od dva mjeseca od dana podnošenja zahtjeva.

Rješenje o priznavanju inostranih sertifikata je konačno u upravnom postupku.

Izdavanje sertifikata

Član 27

Na osnovu rješenja iz člana 26 stav 3 ovog zakona, ministarstvo nadležno za poslove rada izdaje sertifikat.

Oblik i sadržaj sertifikata propisuje ministarstvo nadležno za poslove rada.

IV. ZAŠTITA PRAVA KANDIDATA

Prigovor

Član 28

Kandidat koji stiče stručnu kvalifikaciju ima pravo prigovora na rješenje o uspjehu na ispitu, u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

Prigovor se podnosi direktoru Ispitnog centra.

Direktor Ispitnog centra obrazuje Komisiju za prigovore.

U Komisiju za prigovore se ne može imenovati član koji je učestvovao u donošenju rješenja protiv kojeg je podnijet prigovor.

Komisija iz stava 3 ovog člana utvrdiće ocjenu ili izvršiti ponovnu provjeru znanja, vještina i kompetencija za sticanje stručne kvalifikacije.

Odluka komisije iz stava 5 ovog člana je konačna u upravnom postupku i protiv nje se ne može voditi upravni

spor.

Komisija za stručne kvalifikacije

Član 29

(Prestao da važi).

V. FINANSIRANJE Obezbjedenje sredstava

Član 30

(Prestao da važi).

Troškovi postupka

Član 31

Troškove postupka provjere stručne kvalifikacije i izdavanja sertifikata plaća kandidat. Naknadu za troškove nastale u postupku priznavanja inostranih sertifikata plaća kandidat, a utvrđuje se u skladu sa Zakonom o administrativnim taksama.

Odluku o visini stvarnih troškova iz stava 1 ovog člana utvrđuje Ministarstvo, u saradnji sa ministarstvom nadležnim za poslove rada.

VI. EVIDENCIJE Vrste evidencija

Član 32

U postupku sticanja stručnih kvalifikacija ili priznavanja inostranih sertifikata vodi se evidencija:

- standarda zanimanja;
- Ispitnih kataloga;
- utvrđenih obrazovnih programa i posebnih programa obrazovanja odraslih;
- licenciranih organizatora obrazovanja;
- licenciranih organizatora provjere;
- ispitivača;
- prijavljenih kandidata;
- priznavanja inostranih sertifikata;
- izdatih sertifikata.

Evidenciju iz stava 1 al. 1, 8 i 9 ovog člana vodi ministarstvo nadležno za poslove rada.

Evidenciju iz stava 1 al. 2, 3 i 4 ovog člana vodi Ministarstvo.

Evidenciju iz stava 1 al. 5, 6 i 7 ovog člana vodi Ispitni centar.

Sadržaj, način i postupak vođenja evidencija iz stava 1 ovog člana bliže se uređuju propisom Ministarstva i ministarstva nadležnog za poslove rada.

Centralni registar

Član 33

Podaci iz evidencija iz člana 32 stav 1 ovog zakona vode se u Centralnom registru.

Centralni registar iz stava 1 ovog člana vodi ministarstvo nadležno za poslove rada.

Oblik, sadržaj, način vođenja, održavanja i korišćenja podataka Centralnog registra bliže propisuje ministarstvo nadležno za poslove rada.

VII. NADZOR Inspekcijski nadzor

Član 34

Nadzor nad zakonitošću rada organizatora provjere i postupka sticanja stručnih kvalifikacija vrši Prosvjetna inspekcija, u skladu sa posebnim zakonom.

VIII. KAZNENA ODREDBA Kazne za prekršaje

Član 35

Novčanom kaznom od 1.000 eura do 5.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako obrazuje komisiju koja nije utvrđena sa liste ispitivača (član 20).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 50 eura do 500 eura.

IX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Ranije izdati sertifikati i druge isprave

Član 36

Sertifikate i druge isprave koje su stekla lica nakon završene osnovnoškolske obaveze za obavljanje jednostavnih i manje složenih poslova u nižem stručnom obrazovanju (I i II stepen stručne spreme), a koji su izdati prije stupanja na snagu ovog zakona, u skladu sa Zakonom o zapošljavanju ("Službeni list RCG", br. 5/02 i 79/04), smatraju se javno važeći.

Sertifikate i druge isprave koje su stekla lica nakon završene srednje škole za obavljanje srednje složenih i složenih poslova u srednjem stručnom obrazovanju (III i IV stepen stručne spreme), a koji su izdati prije stupanja na snagu ovog zakona, u skladu sa Zakonom o zapošljavanju, smatraju se javno važeći.

Sertifikate i druge isprave koje su stekla lica nakon završene osnovnoškolske obaveze za obavljanje srednje složenih i složenih poslova u srednjem stručnom obrazovanju (III i IV stepen stručne spreme), a koji su izdati prije stupanja na snagu ovog zakona, nijesu javno važeći.

Započeti postupci sticanja sertifikata i drugih isprava iz st. 1 i 2 ovog člana, okončaće se u skladu sa Zakonom o zapošljavanju.

Priznavanje

Član 37

Sertifikati i druge isprave koje su izdate prije stupanja na snagu ovog zakona od pravnih lica koja su po posebnim zakonima organizovala sticanje znanja, vještina i kompetencija, u cilju stručnog osposobljavanja, odnosno dokvalifikacije, u određenim specifičnim oblastima rada, priznaju se u skladu sa ovim zakonom.

Usklađivanje

Član 38

Propisi koji uređuju područje obrazovanja, a u suprotnosti su sa ovim zakonom, uskladiće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Usklađivanje rada organizatora obrazovanja odraslih

Član 39

Organizatori obrazovanja odraslih su dužni da usklade rad, organizaciju i opšte akte sa ovim zakonom, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Donošenje podzakonskih akata

Član 40

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stupanje na snagu

Član 41

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

SU-SK Broj 01-989/15

Podgorica, 17. decembra 2008. godine

Skupština Crne Gore

Predsjednik, Ranko Krivokapić, s.r.